БУГУН МОСКВАДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ НАВБАТДАГИ ПЛЕНУМИ ОЧИЛАДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 7 (1784) | 10 январь, сешанба, 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

ЯНГИ МАРРАЛАР САРИ!

Бугун улуғ социалистик Ватанимизнинг пойтахти Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очилади. Пленум деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва бу маҳсулотларни давлатга сотиш юзасидан 1960 йилги давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ҳақидаги ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилади. Пленумда РСФСР Министрлар Совети, Украина Компартияси Марказий Комитети, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг шимолий областлар бўйича Бюроси, Белоруссия, Ўзбекистон, Грузия, Озарбайжон, Литва Молдавия, Латвия, Қирғизистон, Тожикистон, Арманистон, Туркманистон ва Эстония Компартиялари Марказий Комитетлари ҳисоб берадилар. Бу ҳисоботлар Коммунистик партиямизнинг қардош ва тенг ҳуқуқли социалистик республикалар экономикаси ва маданиятини янада гуллаб-яшнатиш ҳақида доимо кўрсатиб келаётган буюк ғамхўрлигининг яна бир ёрқин ифодасидир, партиямиз ленинча миллий сиёсатининг зўр тантанасини бутун дунёга намойиш қилувчи янги далилдир.

КПСС Марказий Комитетининг бу Пленуми ғоят қувончли ва шодиёна кунларда, совет халқи 1960 хўжалик йилини муваффақиятли якунлаб, етти йилликнинг учинчи йилига зафарли қадам қўйган пайтда, коммунизмнинг салобатли ва жозибадор нурли чўққилари сари янги йилда янги катта одим ташлаган дақиқада тўпланди. 1960 йилнинг ажойиб якунлари, партиямиз белгилаган режалар анча барвақт бажарилганлиги, халқимизнинг ғайрат ва шижоати, ақл-заковати бекиёс ўсиб бораётганлиги қалбларимизни мислсиз қувонч ва чексиз фахрланиш ҳислари билан тўлдириб юборди. Бироқ, Никита Сергеевич Хрушчев Кремлда Янги йилни кутиш маросимида «Эски йил ҳар қанча яхши йил бўлса ҳам, Янги 1961 йил ундан ҳам яхшироқ бўлади» деди. Ҳа, шундай! 1961 йил меҳнатда ва ижодкорликда янги катта ғалабалар, янги бахт-саодат ва коммунизм мўл-кўлчилиги йили бўлади. Биз етти йиллик режаларини амалга оширишда яна бир катта довон ошамиз. КПСС Марказий Комитетининг бугун очиладиган Пленуми етти йилликнинг иккинчи йилида қилинган улуғвор ишларга якун ясайди, халқимизни мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада юксалтиришнинг жанговар программаси билан қуроллантиради, социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тарихида янги порлоқ саҳифа очади.

Партиямиз ва бутун совет халқи ҳаётида катта воқеа ҳисобланган КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг чақирилиши бутун мамлакатда зўр меҳнат кўтаринкилигини вужудга келтирди. Пленум шарафига бошланган социалистик мусобақа миллионларнинг оммавий ҳаракатига барча ички резерв ва имкониятларни ишга солувчи қудратли кучга айланди. Ишчилар, инженер-техник ходимлар, колхозчи деҳқонлар ва совет зиёлилари жонажон партиямиз Марказий Комитетининг Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ғайратларига ғайрат қўшиб фидокорона меҳнат қилдилар.

Бутун совет халқи каби республикамиз, шу жумладан областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумини меҳнатда янги ғалабалар билан кутиб олдилар. Область саноат корхоналарининг коллективлари йиллик ишлаб чиқариш планларини муддатидан илгари ошириб адо этдилар ва йил охиригача пландан ташқари бир неча юз миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Янги йилнинг дастлабки ўн кунлигида ҳам ишимиз чакки бўлмади, саноат корхоналарининг ходимлари йил бошидан бир меёрда ишлаб, Пленум шарафига январь ойи планини ҳам муддатидан анча илгари ошириб бажариш учун кураш олиб бормоқдалар.

Областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари давлатга гўшт, сут, пилла ва луб экинлари сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга 2 йиллик план ҳажмида гўшт ва 51 минг тонна сут сотилди. Гўшт, жун ва тухум сотишда 1965 йилга белгиланган даражадан анча ўзиб кетилди, тери ва мўйна сотиш плани ошириб бажарилди.

Область колхоз ва совхозлари йирик шохли қорамоллар сонини кўпайтириш ва чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасида ҳам катта иш қилдилар. Ўтган йили қорамоллар сони 11 процент, шу жумладан сигирлар 12 процент, чўчқалар 19 процент, паррандалар 2,2 баравар кўпайди. Силос бостириш юзасидан олинган мажбурият анча ошириб адо этилди. 895,5 минг тонна ёки 1959 йилдагига қараганда 427 минг тонна кўп силос бостирилди. Ҳар бир сигирга 21 тоннадан силос тўғри келади.

Областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ғалла, узум, сабзавот ва полиз экинлари ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид қилиш планларини ҳам бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Бироқ, ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажара олмай юзимиз шувит бўлиб қолди. Оғир ва ноқулай об-ҳаво қийинчиликлари, ташкилий ишимиздаги ва пахтачиликка раҳбарлик қилишдаги камчиликларимиз, йўл қўйган хатоларимиз пахта йиғим-теримининг ниҳоятда чўзилиб кетишига, ҳосилнинг қисман нобуд бўлишига ва планнинг тўлмай қолишига олиб келди.

Областимизнинг партия, совет, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари ва барча меҳнаткашлари пахтачиликда рўй берган ўтган йилнинг аччиқ сабоқларидан хулоса чиқариб КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорлари билан қуролланиб, ўтган йили йўл қўйилган хато ва камчиликларни бу йил мутлақо такрорламасликлари, областнинг пахтачиликда 1959 йилда қўлга киритган шуҳратини яна тиклашлари ва янги марралар, янги ғалабалар учун йил бошидан астойдил кураш олиб боришлари керак.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг Ленинчи Марказий Комитети, шахсан қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчев социалистик қишлоқ хўжалигини янада зўр бериб ривожлантиришда совет халқи олдига янги ва ғоят катта вазифалар қўймоқда. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми бу вазифаларни бажаришда халқимизни янги тарихий ғалабаларга янги ижодий ишларга отлантиради, мамлакатимизда коммунизм мўл-кўлчилигини вужудга келтиришда, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини янада юксалтиришда улкан тадбирлар белгилайди, бутун халқ хўжалигимизнинг негизи бўлган оғир индустрияни ривожлантириш базасида қишлоқ хўжалигимизни бундан буён ҳам янада зўр бериб юксалтиришнинг улуғвор программасини чизиб беради.

СОВЕТ-ИНДОНЕЗИЯ ҚУШМА АХБОРОТИ

Индонезия миллий хавфсизлик министри, армия штабининг бошлиғи генерал А. Х. Насутион бошчилигидаги Индонезия ҳукумат миссияси 2 январдан 6 январгача Совет Иттифоқида бўлди. Индонезия ҳукумати Индонезия Республикаси қуролли кучлари қурилиши соҳасидаги тадбирларга мувофиқ ва асосан кейинги вақтларда Ғарбий Ириан масаласи теварагида кескинлик авж олиб бораётганлиги натижасида алоҳида вазият рўй берганлиги муносабати билан бу миссияни СССРга юборган эди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва Совет ҳукуматининг бошқа аъзолари миссияни қабул қилдилар. А. И. Микоян бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси билан миссия ўртасида конкрет музокаралар олиб борилди.

Музокаралар муваффақиятли тугалланди. Совет Иттифоқи ҳукумати Насутион миссиясининг Индонезия Республикаси қуролли кучлари жуда катта эҳтиёж кўраётган янги мулкни сотиб олиш тўғрисидаги илтимосига кўнди. Томонлар тегишли битимни имзоладилар.

Томонлар ҳар қандай формадаги мустамлакачилик ва империализм билан кураш тўғрисидагина эмас, балки самарали халқаро контроль ўрнатган ҳолда, ёппасига ва батамом қуролсизланиш каби халқаро масалалар ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги бошқа тадбирлар каби муҳим халқаро масалаларда ҳам ўз қарашлари бир хил эканлигини таъкидладилар.

Совет ҳукумати индонез халқининг Ғарбий Ирианни Индонезия Республикасига қўшиш тўғрисидаги адолатли талабини қўллаб-қувватлайди. Насутион миссияси СССРдаги баъзи ҳарбий объектлар ва бошқа объектларни кўриб чиқиш имкониятига эга бўлди. (ТАСС)).

ШОГИРД УСТОЗНИ, УСТОЗ ШОГИРДНИ ҚУТЛАБ...

Яқиндагина киши хотирасида абадий қоладиган воқеа юз берди. Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхознинг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқуловга унинг туғилган қишлоғида бюст ўрнатилди. Бу — машҳур пахтакор Ҳамроқул отанинг катта хўжаликка чорак асрдан ортиқ моҳирлик билан бошчилик қилиб келганлигининг, совет пахтачилигини ривожлантириш ишига муносиб ҳисса қўшганлигининг ёрқин тимсолидир.

Об-ҳаво ноқулай келган 1960 йилда ҳам уста пахтакор раислик қилаётган колхознинг азамат кишилари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Пахта тайёрлаш йиллик плани ортиғи билан бажарилди. Ўсар Жўрабоев, Ёқуб Сарибоев, Мамат Камолов, Аҳмаджон Содиқов ўртоқлар бошлиқ бўлган бригадаларда гектаридан 38—45 центнердан «оқ олтин» кўтарилди. Давлатга бир йилнинг ўзида икки йиллик план миқдорида гўшт, сут, тухум сотилди. Ҳар бош соғин сигирдан қарийб 4 минг литрдан сут соғиб олинди. Ҳа, шундай. Колхоз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг Пленумига ажойиб меҳнат совғалари тайёрладилар.

Чиноз районидаги Киров номли колхознинг трактор-далачилик бригадаси бошлиғи Турсуной Охунованинг номи ҳам бутун Иттифоқимизга машҳур бўлиб кетди. Жонажон Никита Сергеевич Хрушчев унинг бу йил ўз машинаси билан 322 тонна пахта терганлигини қутлаб мактуб ёзди. Турсуной бошлиқ бригада юз гектар ернинг ҳар гектаридан 42 центнердан ҳосил кўтарди.

Мана, юқоридаги суратда сиз Ҳамроқул ота Турсунқулов билан Турсуной Охуноваларнинг чин юракдан бир-бирларини қутлаётганликларини кўриб турибсиз. КПСС Марказий Комитети Пленумининг иштирокчилари — шогирд Турсуной устоз Ҳамроқул отага, — Ҳамроқул ота эса Турсунойга янги йилда янги муваффақиятлар тиламоқда.

А. Горокрик фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Муносиб совға билан

«Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози аъзолари 1960 қишлоқ хўжалик йилини катта муваффақиятлар билан якунладилар. Улар жонажон партиямиз XXI съезди ва бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитетининг 1959 йил декабрь Пленуми қарорларини бажара бориб, давлатга сабзавот, картошка маҳсулотлари сотиш йиллик планларини ортиғи билан бажардилар. 54 тонна ўрнига 74 тонна узум топшириб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ҳам тўла адо этдилар.

Колхозда жамоат чорвачилиги йил сайин ривожланмоқда ва унинг маҳсулдорлиги ортиб бормоқда. Ҳозир фермада пландаги 135 бош ўрнига 415 бош чўчқа боқилмоқда.

Ҳаммадан қувонарлиги шундаки, колхоз чорвадорлари 1960 йилда 640 центнер ўрнига 1470 центнер гўшт сотиб икки йилга мўлжалланган планни ортиғи билан бажардилар. 440 центнер ўрнига 852 центнер сут соғиб олинди. 27 минг дона ўрнига 34,4 минг дона тухум тайёрланди.

Колхоз аъзолари эришилган дастлабки ана шу муваффақиятларни мустаҳкамлаш, 1961 йилда ҳам мўл-кўл сабзавот ва чорва маҳсулотлари тайёрлаш мақсадида зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар. Ҳозир 400 бош қўй, 30 бош қарамол ва 50 бош чўчқа бўрдоқи қилиб боқилмоқда. Мирсоат Қосимов, Тўхтамат Ирисматов ўртоқлар сингари илғор чорвадорлар ҳар 100 бош совлиқдан 125 бошдан қўзи олиш учун курашмоқдалар.

Колхозда 80 бош сигирга мўлжалланган, 250 бош чўчқа сиғадиган ва 1000 бош қўйга мўлжалланган иссиқ бинолар қурилди. Мана шуларнинг ҳаммаси колхоз аъзоларининг КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумига муносиб совғасидир.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.

Боғ-роғлар кенгаяди

Гулистон районидаги «Красный Восток» колхозида бундан 5 йил илгари 15 гектаргина боғ бор эди. Эндиликда эса бу боғлар 49 гектарга етказилди.

1960 йилда ҳар гектар ердан планда белгиланган 30 центнер ўрнига 35 центнердан узум ҳосили олинди. Бу 1959 йилга қараганда гектаридан олинган ҳосил 3 — 4 центнерданга кўпайди, деган сўздир.

Колхозда боғдорчиликни янада ривожлантириш ишига катта эътибор берилмоқда. Шу бу йил ўтқазиш мақсадида 20 минг туп ток, 7 минг туп анор, 5 минг туп беҳи кўчатлари тайёрланди. Боғ-роғларни кенгайтириш ва улардан мўл-кўл ҳосил олишда Н. Қўчқорхўжаев, Ж. Исоқов, И. Страдовцов каби миришкорлар астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Р. ҚОДИРОВ.

МУСОБАҚАНИ ҚИЗИТИБ

Оҳангарондаги бинокорлик материаллари заводининг коллективи партиямиз Марказий Комитетининг Пленумини меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритиш билан кутиб олмоқда. Ўтган йилги планни муддатидан 40 кун илгари бажарган ишчилар янги йилнинг дастлабки кунларида ҳам баракали ишлашаяпти.

Цехлар ўртасидаги ўзаро мусобақада дурадгорлик цехи коллективи пешқадамлик қилмоқда. Цехда меҳнат пухта ташкил этилган ва ҳар бир дурадгорнинг унумли ишлаши учун зарур шароитлар яратиб берилган. Натижада коллектив кунлик топшириқларни 110—115 процент қилиб адо этмоқда.

А. КЎКИЕВ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

9 январда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон пойтахт области партия активининг коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари Кенгашининг якунларига бағишланган йиғилиши бўлди.

Йиғилиш қатнашчилари содиқ ленинчи, тинчлик ва халқларнинг бахт-саодати учун буюк курашчи Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Ленинчи Марказий Комитети Президиумини якдиллик билан фахрий президиумга сайлайдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. А. Абдураззоқов коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари Кенгашининг якунлари тўғрисида доклад қилди.

Докладчи шу нарсани таъкидлаб ўтдики, ноябрь ойида Москвада бўлиб ўтган коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг Кенгаши жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатида янги давр очди. Бу Кенгаш ғоят катта жаҳоншумул тарихий аҳамиятга эга бўлган бир воқеадир. Кенгаш шу нарсани кўрсатдики, жаҳон коммунистик ҳаракати жаҳон тараққиётига, бутун инсоният тақдирига жуда катта таъсир ўтказаётган замонамизнинг энг таъсирчан сиёсий кучи эканлигини бутун тўлалиги билан кўрсатиб берди.

Кенгашда қабул қилинган баёнот ва дунёдаги барча халқларга қарата чиқарилган мурожаат ҳозирги замоннинг энг муҳим марксча-ленинча ҳужжатидир, коммунистик ҳаракатнинг сиёсий ва ғоявий платформаси, унинг жанговар байроғи ва фаолият учун муҳим қўлланмасидир. Бу ҳужжатларда ҳозирги замон ижтимоий тараққиётининг энг муҳим проблемалари бўйича чуқур назарий хулосалар чиқарилган, коммунистик партиялар стратегияси ва тактикасининг асосий масалалари янада ривожлантирилган, тинчлик, демократия ва миллий озодлик учун, коммунизм ғояларининг ғалабаси учун курашнинг тарихий вазифалари белгилаб берилган. Баёнот ва Мурожаатда коммунистик ва ишчи партияларнинг коллектив ақл-идроки мужассамланган, бу ҳужжатлар марксизм-ленинизмни ижодий ривожлантиришнинг ажойиб намунасидир.

Кенгаш ҳужжатларида жаҳон социалистик системасининг ғоят катта тажрибаси ва буюк ғалабалари умумлаштирилган, унинг тараққиёт қонуниятлари очиб берилган. Қардош коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари ҳозирги замоннинг энг муҳим масалалари юзасидан — янги жаҳон урушининг олдини олиш ва тинчликни мустаҳкамлаш, миллий озодлик ҳаракатининг янада ривожланиши каби масалалар юзасидан ўз фикрларини аниқ равшан айтдилар. Ҳозирги пайтда инсониятни жаҳон термоядро урушидан сақлаб қолишдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқ. Шу сабабли халқларнинг ҳушёрлигини тинмай ошираборинш, уларнинг кучини тинчликни мустаҳкамлаш учун курашга сафарбар этиш зарур.

Ўртоқ Абдураззоқов ўз докладининг охирида Тошкент область коммунистларини етти йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун олиб борилаётган курашга бошчилик қилишга, областнинг барча меҳнаткашларини саноатни, қишлоқ хўжалигини, маданият ва фанни тинмай ривожлантира боришга, янги ерларни ўзлаштириш, ҳосилдорликни ошириш ҳисобига пахта ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтиришга сафарбар этишга, деҳқончилик маданиятини кескин даражада оширишга, қишлоқ хўжалигининг барча соҳаларида ва даставвал пахтачиликда техника янгиликларини дадил жорий этишга чақирди.

Музокараларда Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари И. Р. Арнаутов, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Г. Хван, Тошкент область комсомол Комитетининг секретари У. Абдураззоқов, Ўзбекистон металлургия заводи прокат цехи партия бюросининг секретари Ю. Тарасов, Қуйи Чирчиқ район партия комитетининг секретари И. Сотиболдиев ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Кенгаш томонидан қабул қилинган ҳужжатларнинг тарихий аҳамиятини таъкидлаб, область коммунистлари ва меҳнаткашларининг коммунистик жамият қуришда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритишга, ўз меҳнати билан социалистик лагерь монолит бирлигини мустаҳкамлашга қатъий қарор берганликлари ҳақида гапирдилар.

Партия активи йиғилиши қабул қилинган резолюцияда коммунистик ва ишчи партиялар вакиллари Кенгашининг якунларини қизғин маъқуллади.

Йиғилиш қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Ленинчи Марказий Комитетига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

Ўз ишининг усталари

Ҳозирги вақтда барча объектлар қурилишида, уларнинг катта-кичиклигидан қатъий назар, электр пайвандчилар иштирок этмоқда. Бу касб эгалари қурилишларда жуда кўп темир конструкцияларини, темир-бетон деталларини пайванд қилишади. Бошқа жойлардагидек Олмалиқдаги мис саралаш фабрикасида ҳам юзга яқин зангори ўт усталари меҳнат қилмоқда. Булар ердан ўнларча метр баландликда монтаж қайишига осилган ҳолда турли металл конструкцияларини пайванд қилишяпти.

Айниқса бу соҳада И. Хамадгалиев бошчилигидаги бригада пайвандчиларининг донги бутун қурилишга кенг ёйилган. Собиқ солдат ўз бригадасига моҳирлик билан раҳбарлик қилаётир. У берилган ҳар бир вазифага сидқидиллик билан муносабатда бўлади, пайвандчилар ишининг сифатли бўлишига эришади.

Амир Носиров бригаданинг пешқадам пайвандчиларидан бири бўлиб етишди. У бу касбни эгаллаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин шунга қарамай, ўзи танлаган ҳунарнинг икир-чикирларини пухта ўрганиб олди. Бунда унга бригадир ва тажрибали пайвандчилар катта ёрдам беришди. Эндиликда энг оғир ва мураккаб конструкцияларни пайвандлаш Амирга топшириладиган бўлди.

Ахнаф Муҳамадиевнинг бригадага келганига ярим йилгина бўлди, холос. Олдин у шу қурилишда бетончи бўлиб ишларди. Рудани майдалаш корпуси пойдеворига дастлабки кубометр бетонни қуйишда иштирок этди. У ишдан ажралмаган ҳолда электр пайвандчилик касбини ҳам ўрганиб олди. Бу йигит ўзининг ҳалол ва баракали меҳнати билан бинокорларнинг ҳурматини қозонди. У унумли ва сифатли ишлашда кўпчиликка ўрнак бўлмоқда.

«Алмаликсвинецстрой» трестига қарашли 2-қурилиш бошқармасидаги ўртоқ И. Хаматгалиев бригадасининг бошқа аъзолари ҳақида ҳам шундай илиқ сўзларни айтиш мумкин. Уларнинг ҳаммаси ўз касбларининг усталари ҳисобланади. Фидокорона меҳнат қилаётган бу пайвандчилар етти йилликнинг йирик объектларидан бири — мис саралаш фабрикасини тезроқ фойдаланишга топширишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

В. КУЗНЕЦОВ.

Ўртоқ Н. А. Муҳитдинов Тошкентдан жўнаб кетди

8 январь эрталаб КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. А. Муҳитдинов Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

Аэродромда ўртоқ Н. А. Муҳитдиновни республика партия, совет ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, шаҳар меҳнаткашларининг вакиллари узатиб қолдилар. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯМИЗ БЕЛГИЛАГАН РЕЖАЛАР АСОСИДА

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводининг меҳнатсевар коллективи мамлакатимизнинг пахтакор республикаларига кўплаб «ХВС-1,2» пахта териш машиналари етказиб бермоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг пахтачиликни комплекс механизациялаш бўйича қўйган вазифаларини тўла-тўкис амалга оширишга ҳисса қўшишга астойдил бел боғлаган машинасозлар бундай агрегатлар ишлаб чиқариш суръатини кун сайин жадаллаштирмоқдалар. Улар бу йил камида билан 5 мингта пахта териш машинаси тайёрлашга аҳд қилдилар. Суратда: йиғувчи Виктор Глухов ва мастер Озод Маҳмудов ўртоқлар янги машинани йиғмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Қувончимнинг чеки йўқ

Шу кунларда менинг нақадар шод, бахтиёр эканлигимни сўз билан ифодалаш қийин. Мен КПСС Марказий Комитети январь Пленуми иштирокчиси бўлганлигим билан бениҳоя фахрланаман.

Маълумки, мен авваллари қўлда пахта терардим. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни ҳам қўлда кўп пахта терганим туфайли олдим. Бироқ кейинги йилларда партия ва ҳукуматимизнинг пахта теримини машиналаштириш тўғрисидаги кўрсатмалари, ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевнинг машина инсоннинг энг яқин дўсти деб айтган гапларига амал қилиб, машинада пахта теришни ўрганишга ҳаракат қилдим. Донгдор механизаторимиз Турсуной Охунованинг ташаббусига қўшилиб, районимизда ташкил қилинган курсда ўқиб, механик-ҳайдовчилик касбини ўргандим. Шундан сўнг 50 гектар ер ажратиб олиб, тюпкочи бригада туздик. Ҳамма ишни машина гарданига юклаб, мўл ҳосил етиштирдик. Бу ҳосил асосан машиналарда териб олинди. Ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта топширдик.

Менинг ўзимга келганда шуни айтиш керакки, «ХВС-1,2» машинаси билан бутун мавсумда 203 тонна пахта тердим. Бунинг учун 38 иш куни сарф бўлди. Тўрт йил давомида эса қўл билан 123 тонна пахта териб, 331 иш куни сарф қилган эдим. Машина қандай ишга қодир экан-а! Бир йилнинг ўзидаёқ тўрт йилда қўлда терганимдан 80 тонна кўп пахта терибман. Шу нарса очиқ-ойдин аён бўлдики, машина ҳақиқатан ҳам деҳқонларимизнинг энг яқин дўсти экан.

Бу йил олдимизда янги вазифалар турибди. Ҳосилдорликни ошириш, теримни машиналаштириш соҳасида янгича ишлар қилишимиз керак. Энг муҳими — ўзбек хотин-қизлари ўртасида турсунойчилар сафини кенгайтиришдир. Биз бу вазифанинг уддасидан чиқамиз. Колхозимизда турсунойчилар бу йил кўпаяди.

Бизнинг бригадамиз аъзолари янги ҳосилга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Ҳар гектар ерга 500 килограммдан суперфосфат солиб, ҳамма еримизни шудгорлаб бўлдик. Барча майдонга квадрат-уялаб чигит экиб, ғўзани икки томонлама парвариш қиламиз. Ҳар гектаридан кам деганда 50 центнердан ҳосил етиштирамиз. Бир центнер пахтанинг таннархи 10 сўмдан ортмайди. Етиштирилган ҳамма ҳосилни машина ёрдамида териб оламиз. Мен машина билан 300 тонна пахта тераман ва шу билан бирга икки қизни механик-ҳайдовчи қилиб тайёрлайман.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми ишида қатнашар эканман, у ерда кўрилган, муҳокама қилинган масалалар, қабул қилинган қарорлардан тўғри хулоса чиқариб, пахта етиштиришни кўпайтириш соҳасида қўлимдан келганча ҳаракат қиламан.

Саодат ГУЛАҲМЕДОВА,
Бўка районидаги Охунбобоев номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Суратларда: (юқоридан пастга) Бўка районидаги Охунбобоев номли колхознинг механик-ҳайдовчиси, трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи С. Гулаҳмедова, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик Фанлар академиясининг президенти Қ. Зокиров, «Узбексельмаш» заводининг директори В. В. Терентьев ўртоқлар.

Меҳнат совғаларимиз

Колхозимиз аъзолари ўтган йилни самарали якунладилар. 840 гектар пахта майдонида мўл ҳосил етиштирилди. Шу туфайли об-ҳаво ноқулай келишига қарамай, колхозимизда пахта тайёрлаш плани 106 процент қилиб бажарилди.

Шунингдек, 46 тонна ўрнига 57 тонна гўшт, 22 минг дона ўрнига 50 минг дона тухум тайёрланди. Пилла, жун ва бошқа маҳсулотлар етиштириш планлари ҳам ошириб бажарилди.

Айни кунларда ўзларининг меҳнат зафарлари билан руҳланган колхозимиз аъзолари 1961 йил мўл ҳосили учун тайёрлик ишларини қизғин давом эттирмоқдалар. Пахта майдонлари ҳосили тўла йиғиб олиниши биланоқ шудгор қилиб қўйилди.

Ерларга ўғит солиб, сифатли шудгор қилиш ишига алоҳида эътибор берилди.

КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган колхозчиларимиз, механизаторларимиз тракторларни ремонт қилиш, далага гўнг чиқариш, минерал ўғитларни ташиб олиш ишларини қизитиб юбордилар. Ҳозиргача 339 тонна ўрнига 403 тонна минерал ўғит ташиб олинди. Далага 470 тонна гўнг ташиб чиқарилди.

Колхозимизда 22 та универсал, 7 та автомашина бор. Шундан 2 та универсал, 1 автомашина РТС да ремонт қилинди. Қолганлари колхозимиз устахонасида ремонт қилинмоқда. Шунингдек, бошқа қишлоқ хўжалик асбоблари ҳам мавсумга тахт қилина бошланди.

Эндиги вазифа—далага гўнг чиқариш ва ариқ-зовурларни тозалаш ишларини тезлаштиришдан иборат. Бу вазифани ҳам колхозчиларимиз шараф билан бажариб, кўклам экиш кампаниясини тўла шайланган ҳолда кутиб оладилар.

Х. ХОЛБОЕВ.
Ўрта Чирчиқ районидаги «XX партсъезд» колхозининг раиси.

Давримизнинг шиори

Мамлакатимиз ўз тараққиётининг янги босқичига — коммунизм қурилишини кенг авж олдириб юбориш палласига кирган ҳозирги пайтда халқ хўжалигининг барча соҳаларида техника тараққиётини жадаллаштириш давримиз шиори бўлиб қолди. Жумладан, азамат пахтакорларимизни тобора кўпроқ янги техника билан қуроллантириш — «оқ олтин» етиштиришни тинмай кўпайтира боришнинг муҳим омилидир.

Заводимиз пахтакор хўжаликларни уяларга белгиланган миқдорда чигит ташловчи сеялкалар, кўрак чувиш машиналари, чанглагич ва пуркагичлар билан таъминловчи Иттифоқимиздаги яккаю-ягона корхонадир. Бу эса коллективимизнинг ҳар бир аъзоси зиммасига алоҳида масъулият юклайди. Машинасозларимиз ўтган йилни яхши якунладилар. Товар маҳсулоти бўйича ҳам, ялпи маҳсулот бўйича ҳам белгиланган план ортиғи билан бажарилди.

Етти йилликнинг учинчи йилида олдимизга қўйилаётган вазифалар янада катта, янада шарафли. Чигит экиш кампанияси бошлангунча биз кам деганда 3 мингта «СТВХ-4» маркали сеялкалар ишлаб чиқариш ва уларни пахтакорларимизга тақдим этиш ниятидамиз. Йил давомида бундай машиналардан 9 мингтаси тайёрланади. Бундан ташқари 2500 та «УПХ-1,5А» маркали кўрак чувиш машинаси, 300 та «ЧХ» маркали пахта тозалайдиган машина ва ғўзаларга дори пуркайдиган мингта машина ҳамда кўп миқдорда запас қисмлар ишлаб чиқарилади.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, заводимиз ишчилари ва инженер-техник ходимлари олдида турган вазифалар катта. Аҳил ва уюшган коллективимиз белгиланган ана шу янги марраларга тезроқ етиш мақсадида янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ суръатга суръат қўшиб меҳнат қилмоқда. Цех ва участкаларда коммунистик меҳнат бригадаси ва зарбдори деган шарафли номни олиш учун кураш тобора кенгаймоқда.

Деҳқонларимизнинг оғирини енгил, узоғини яқин қиладиган турли хил машина ва механизмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва шу йўл билан социалистик қишлоқ хўжалигимизни янги, янада юқори поғонага кўтариш учун бошланган умумхалқ курашига ўз ҳиссамизни қўшиш мақсадида бир қатор тадбирларни белгиладик. Чунончи, асосий цехлар реконструкция қилинади ва уларга янги асбоб-ускуналар, поток линиялар ва конвейерлар ўрнатилади. Ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш масалалари бу йил ҳам коллективимизнинг диққат марказида бўлади.

Янги йилда заводимизга яна бир қувончли хабар келди. Коллективимиз ишлаб чиқараётган «СТВХ-4» маркали сеялка СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасига қўйилган эди. Заводимиз ана шу маҳсулоти учун Виставканинг иккинчи даражали дипломи ва 50 минг сўм миқдорида пул мукофотини олди. Бу хушхабар ҳар биримизнинг кучимизга-куч, ғайратимизга ғайрат қўшиб юборди.

— Пахтакорларимизга манзур бўладиган, уларнинг меҳнатига барака киритадиган хилма-хил машиналарни кўплаб ишлаб чиқариш йўлида бундан кейин ҳам ғайрат қиламиз!

Ана шу сўзларни дилга жо қилган коллективимиз ўз олдига қўйилган вазифаларни шараф билан бажариш йўлида ҳиммат камарини маҳкам боғлаб меҳнат қилмоқда.

Ж. ПИРМУҲАМЕДОВ,
«Узбексельмаш» заводининг инженери.

Машиналар кўп ва соз бўлади

Бугун Ватанимиз пойтахти жонажон Москвада КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми ўз ишини бошлайди. Партиямиз халқ хўжалигини юксалтириш билан боғлиқ бўлган бирорта муҳимроқ ва каттароқ тадбирни белгиламоқчи бўлса, у ҳамиша халқ билан, экономиканинг турли соҳаларидаги мутахассислар билан маслаҳатлашади, фикрлашади. Бу сафар ҳам худди шундай бўлаётир. Пленумда партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари билан бир қаторда саноат ва қишлоқ хўжалигининг илғорлари ҳам иштирок этмоқдалар. Бу катта йиғинда социалистик қишлоқ хўжалигимизни бундан кейин ҳам зўр бериб юксалтиришнинг аниқ йўллари ишлаб чиқилади, экономикамизнинг бу соҳасида янги истиқболлар белгиланади.

Партиямиз Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг яқиндан бераётган ёрдамлари туфайли ўзбек пахтакорлари кейинги 2—3 йил ичида пахтачиликни комплекс механизациялашда чинакамига бурилиш ясадилар. Энг оғир ва энг кўп меҳнат талаб қиладиган иш — пахтани йиғиб-териб олишни механизациялашда айниқса қувончли натижаларга эришилди. Буни ўтган йилларнинг тажрибаси яққол кўрсатиб турибди. **Масалан, 1959 йилда республикамиз пахтакорлари етиштирган барча ҳосилнинг 320 минг тоннадан сал ортиқроғи машинада териб олинган бўлса, 1960 йилда терим агрегатлари бункеридан умумхалқ хирмонига 500 минг тоннадан ортиқроқ «оқ олтин» тўкилди.**

Ўртоқ Н. С. Хрушчев пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида сўзлаган нутқида жумладан, бундай деган эди: **«Машина одамнинг душмани эмас, балки дўстидир, машинани унинг ўзи яратган, машина унинг меҳнатини енгиллаштириши керак. Одам қўл кучи билан машина бажарган миқдорда иш қила олмайди...»** Ҳаётнинг ўзи Никита Сергеевичнинг бу гаплари нақадар ҳаққоний эканлигини ҳаммага яққол кўрсатди.

Машҳур механизаторимиз Турсуной Охунованинг ташаббуси асосида пахта йиғим-теримини комплекс механизациялаш учун кураш оммавий ҳаракатга айланиб кетди. Минглаб йигит-қизлар шу қаҳрамон механизатор изидан боришга бел боғладилар. Конструкторларимиз яратган «ХВС-1,2» машинаси қисқа муддат ичида эл меҳрини қозонди. Эндиликда, машина ундоқ, машина бундоқ, дейдиганлар қолмади.

Буларнинг ҳаммаси, табиийки, машина яратувчилар олдига янги вазифалар, янги талаблар қўяди. Биз эндиликда терим агрегатлари ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтира бориш билан бир қаторда, улар лойиҳасини янада такомиллаштиришимиз, янги, янада унумли ишлайдиган машиналар хилини яратишимиз лозим. «Яхши» деган сўзни биз одатда нисбатан айтамиз, бинобарин, яхшининг чегараси, чеки бўлмайди. «ХВС-1,2» машинаси қанчалик эл-юрт томонидан яхши деб эътироф қилинган бўлмасин, ҳали бу машина конструкторлар учун охирги чегара, охирги марра эмас. **Шу сабабли ижодий изланиш, замон талаблари, ҳаёт талабларига жавоб берувчи, пахтакорларимиз меҳнатига барака киритувчи машиналарнинг янги хилларини яратиш бизнинг эл-юрт олдидаги бурчимиздир.**

Ана шу мақсадда конструкторлик бюросининг 40 дан ортиқ инженери колхоз ва совхозларга чиқиб, у ерда механик-ҳайдовчилар билан суҳбатлашдилар. Шуни қувонч билан айтиш керакки, механизаторларимиз машиналардаги камчиликларни йўқотишда ва уларнинг узел ва деталларини такомиллаштиришда конструкторларимизга жуда кўп фойдали маслаҳатлар бердилар. Биз пахтакорлардан тушган таклифларни чуқур ва ҳар тарафлама ўрганиб, уларни амалга оширишга киришдик. Масалан, барабан-шпинделлар группасининг конструкцияси такомиллаштирилди, машина рамалари анча мустаҳкам қилиб ишланди, пахта қабул қилиш камераларининг сифати яхшиланди.

Конструкторларимиз янги машиналар яратиш соҳасида тажриба ишларини кенг кўламда олиб бормоқдалар. **Жумладан, биз ўтган йил кузида тажриба участкаларида пахта териш машиналарининг 10 та янги хилини ва кўрак териш машиналарининг 5 та янги турини синаб кўрдик.** Бу машиналар эски конструкциядаги агрегатлардан шу жиҳатдан фарқ қиладики, улар анча енгил, кам энергия сарф қилади, пахтани кўпроқ теради. Машиналарни бошқариш ҳам анча енгил. Булар ичида ўзиюрар машиналар билан бир қаторда, шассиларга ёки тракторга тиркалиб ишлатиладиганлари ҳам бор. Осма пахта териш машиналарини тракторга тиркаш учун бор-йўғи 2—3 соат вақт талаб қилинади. Керак вақтида машинани ажратиб олиб, тракторлардан бошқа ишларда бемалол фойдаланиш мумкин. Бункерларнинг ҳажми илгариги вариантдагига қараганда 40 процент оширилди, яъни 10,5 кубометрга етказилди. Айрим узеллар ва деталлар полимерлардан, пластмасса ва енгил қотишмалардан тайёрланган. Буларнинг ҳаммаси машиналар вазнини ва уларни тайёрлаш учун сарфланадиган меҳнатни камайтирди.

Машина қанчалик енгил бошқарилса, механик-ҳайдовчининг иши шунчалик унумли бўлади. Конструкторларимиз шуни ҳисобга олиб, агрегатни бошқаришни такомиллаштириш устида ҳам ижодий изланишни давом эттирмоқдалар. Шу мақсадда агрегатни бошқаришнинг гидравлик кучайтгичли усули синаб кўрилди. Бу пахта териш машинасининг барча ишчи органларини бошқаришни бирмунча осонлаштиради.

Янги кўрак териш машиналари ҳам илгаригиларига қараганда анча яхши сифатларга эга. Тўрт қаторлик бундай машина ўзиюрар шассига ёки тракторга тиркаб ишлатилади. У 50 процент намликкача бўлган кўракларни бемалол тера олади ва тозалайди. Кўрак териш машинаси анча такомиллашган ишчи органлари билан таъминланган. Бу эса унинг юксак унум билан ишлашини таъминлайди.

Бундан ташқари, конструкторларимиз машиналарнинг айрим механизм ва узелларини такомиллаштириш, уларнинг янги, арзон ва пишиқ хилларини яратиш устида катта иш олиб бордилар. Эндиликда тажрибадан ўтган барча янги машиналарнинг синов натижалари ҳар тарафлама ўрганилмоқда. **Синовда қайси машина, қайси механизм ва узел энг яхши кўрсаткичларга эришган бўлса, ўша хили танлаб олинади ва конструкцияси такомиллига етказилгач, оммавий ишлаб чиқариш учун корхоналарга берилади.**

Партиямиз Марказий Комитетининг Пленуми комплекс механизациялаш асосида қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг ғоят катта программасини ишлаб чиқади. Коллективимиз ана шу программани амалга ошириш ишига ўз ҳиссасини қўшиш йўлида бундан кейин ҳам ижодий изланишларни давом эттиради.

В. ТЮТЬКОВ,
пахта териш машиналарини лойиҳалаштирувчи давлат махсус конструкторлик бюросининг бош инженери.

157 сигирни бир киши соғади

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг чорвачилик институтига қарашли «Красний водопад» тажриба базасида сигир соғишни мехнизациялаш бўйича янги кашфиёт ихтиро қилинди. 157 сигирни бир йўла соғиб оладиган механизациялашган соғиш аппарати тажрибада синаб кўрилди. Бу аппаратни бир киши бошқаради. Базанинг машҳур сут соғувчиси Анастасия Иванова ана шу аппаратда 8 кишининг ишини бир ўзи бажараётир.

Республикамизнинг чорвадорлари бу янги усулни зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар.

Ҳосил йўлдоши

Пахтакорлар корхонамизни юқори ҳосил комбинати, деб атайдилар. Бу бежиз эмас. Ҳақиқатан ҳам биз ишлаб чиқараётган минерал ўғитлар мамлакатимизда «оқ олтин» ҳосилини оширишга ёрдам бермоқда.

Кимёгарлар ҳар йили қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларига кўплаб ҳосил йўлдоши — ўғит етказиб беришяпти. Етти йилликнинг иккинчи йилида биз ўнларча минг тонна ўғит ишлаб чиқардик. Йиллик планни 13 декабрда тўла адо этиб, қўшимча равишда бир неча эшелон маҳсулот жўнатдик. Янги йилнинг дастлабки кунларида ҳам дуруст ишлаяпмиз. Маҳсулот ишлаб чиқариш суръати янада тезлашиб кетди.

Бу йил олдимизда катта вазифалар турибди. Биз суюқ ҳолдаги мураккаб ўғитни ишлаб чиқаришни йўлга қўйишимиз керак. Бундай ўғит ўтган йили тажриба учун тайёрланган эди. Ғўзанинг нормал ривожланиши учун зарур бўлган азот моддаси ва фосфордан иборат бу ўғит республиканинг бир қанча колхоз ва совхозларида синовдан ўтказилди. Синов натижалари яхши бўлди. Суюқ ўғит бир қанча афзалликларга эга. Уни ишлаб чиқариш учун сарфланадиган харажат икки баравар кам бўлади. Коллективимиз бу ўғитни кўплаб тайёрлаш мақсадида тайёргарлик ишларини қизитиб юборди.

Бугун Москвада очиладиган КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини янада ривожлантириш йўлларини белгилаб беради. Бу ўз навбатида коллективимиз зиммасига ҳам янги вазифалар юклайди. Биз Пленум кўрсатмаларини амалга ошириш ишига ҳисса қўшиш учун бундан буён ҳам минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни тинмай кўпайтириб борамиз.

О. ИЛЕСОВ,
Чирчиқ электр кимё комбинати минерал ўғитлар цехининг бошлиғи.

Бекободдаги темир-бетон заводида ишлаб чиқарилаётган тайёр каналлар Мирзачўл ерларида ташкил этилаётган янги пахтакор хўжаликларда қурилмоқда. Темир-бетон каналлар оддий каналларга қараганда жуда катта афзалликларга эга. Бунда сув тупроққа сингимайди, каналларни лойқалардан тозалашнинг ҳожати қолмайди. Бу шу мақсадлар учун сарфланадиган давлат маблағларини тежаб қолиш имконини беради. Суратларда: 6-совхозда темир-бетон канали монтаж қилинмоқда.

А. Палехов фотолари.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРАМИЗ!

БИЗНИНГ РЕЖАЛАРИМИЗ

Колхозимиз аъзолари ўтган йилнинг ноқулай обҳаво қийинчиликларини матонат билан енгдилар. Фидокорона меҳнат қилиб, сабзавотдан мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлинди, чорвачилик маҳсулдорлиги ошди. Бунга КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, меҳнат вахтасида туриб ишлашимиз туфайли эришдик.

Колхоз давлатга сабзавот сотиш планини муддатидан илгари районда биринчи бўлиб бажарди. Ўтган йилни ишлаб чиқариш планини 102,5 процент қилиб бажариш билан якунладик. Давлатга 1680 ўрнига 2150 тонна сабзавот етказиб бердик. Планда мўлжалланганидан 500 тонна ортиқ қовун-тарвуз топширилди. Узумдан ҳам мўл ҳосил олиш натижасида давлатга 136,5 тонна маҳсулот топширдик.

Сабзавотчилик билан бир қаторда жамоат чорвачилиги ҳам тез ривожланаяпти. Ўтган йил 118 тоннадан кўпроқ гўшт етиштирилди. Бу, икки йиллик планда белгиланганидан анча кўпдир. Давлатга 353 тонна сут сотдик. Ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 3300 литрга етди. Колхоз 101 минг дона тухум сотиб, 1965 йил даражасига эришди. Пилла етиштириш қарийб икки ҳисса кўпайди.

Сабзавотчилик ва чорвачиликни ривожлантиришда намунали иш қилган илғорлар сони анча кўпайди. Ҳ. Азимов, И. Эшонов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари ишлаб чиқариш планини 118—145 процент адо этдилар. Моҳир сут соғувчи ўртоқ У. Бўлисова боқимидаги ҳар бир сигирдан 6 минг литрдан сут соғиб олиб, мажбуриятини ошириб бажарди.

Колхоз правленияси, партия ташкилоти мевазор боғларни кўпайтиришга катта эътибор бермоқда. Ўтган йил 18 гектар ерга олма кўчати ўтқазиб, боғни 90 гектарга етказдик. Бу йил ҳам янги олмазор барпо этилади. Бунинг учун 20 минг кўчат тайёрлаб қўйилди. Узумзор боғларни 51 гектарга кенгайтирганмиз. Янги йил режасига мувофиқ яна 25 гектар ерга ток экилади, анорзор эса бир гектарга кенгайтирилади.

Чорвадорларимиз партиямиз Марказий Комитети Пленумини давлатга гўшт топшириш биринчи квартал планини бажариш билан нишонладилар. Тухум топшириш плани ҳам тўла адо этилади.

Колхозимиз аъзолари давлатга йиллик гўшт сотиш юзасидан берилган топшириқни ярим йилда бажариш мажбуриятини олдилар. 80 ўрнига 130 тонна гўшт етиштирилади. Бунинг учун 650 та чўчқа бўрдоқига боқилаётир.

Биз Пленум белгилаб берган йўл-йўриқларни тўла амалга ошириб, янги йилда янги муваффақиятларга эришиш учун курашамиз.

С. РАҲМАТИЛЛАЕВ,

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси.

ОНА ҚУВОНЧИ

(ОЧЕРК)

□ □ □

Роза янги ишга ўтган куниёқ ўзини бошқача ҳис қилабошлади. Кечаси билан уйқуси келмади. Эрталаб ҳавас билан оқ фартукни кийиб, ўзини ойнага солиб кўрди. Қошларини чимириб, паст овоз билан ашула қилди. Сўнгра катта амал теккан кишидек ишонч билан мағрур қадам ташлаб уйдан чиқиб кетди.

Лекин кечқурун ишдан қайтганда унда эрталабки кайфиятдан асар ҳам қолмаган, негадир у хафа, гўё тарвузи қўлидан тушган кишидай ҳомуш эди. Қари онасининг ҳайрон бўлиб «нима бўлди, болам» деб берган саволига ҳам жавоб бергиси келмасди. Ниҳоят Роза тилга кирди:

— Ўзимнинг ишим тузук экан...

— Ҳа, нимага энди, ахир ўзинг ҳавас қилиб шу ишга ўтган эдинг-ку?

— Бунақалигини билсам, сира ҳам ҳавас қилмас эдим.

Кампир узоқ жим қолди. Сўнг у насиҳатомуз аста гап бошлади:

— Болам, бошида яхшилаб ўйлаб кўришинг керак эди. Шунинг учун мен сенга минг марта ҳар жойни қилма орзу, ҳар ерда бор тош билан тарозу деб айтар эдим. Ҳавас қилишни чидаганга чиқарган. Сен унақа кўнглингни совутма, бўлар иш бўлди. Энди нима бўлса ҳам ҳаракат қил. Обрўни қўлдан берма, қизим.

— Кошки бу сигирларнинг тили бўлса-ю, айтганингни дарров қилақолса...

— Шошма, болам, шошма. Ҳар нарса ҳам бирдан бўлмайди. Олдин беш-ўн кун ишла, кейин шунақа десанг тузук. Сенингча, бугун борасолиб ҳамма нарсани билиб олишинг шарт экан-да.

Роза кампирнинг бу насиҳатларини гўё эшитмагандай беҳаракат, қўлидаги ғижимланган катак рўмолини яна қаттиқ ғижимлаб ўтирарди. Кампир сўзида давом этди:

— Дунёда осон иш йўқ, болам, ҳамма гап ҳаракатга боғлиқ. Ҳаракат қилсанг, охири бир ердан бориб чиқасан. Ахир қаловини топсанг қор ёнади дейдилар. Ҳаракат қилавер. Мен ҳам сенга қарашаман.

Эртаси куни тонгда кампир ҳам Роза билан бирга борди. Фермада Розанинг боқимига 6 та сигир берилган эди. Кампир худди билармон кишилардай ола сигирга яқинлашиб, яғринини силай бошлади. Роза челакни олиб, сут соғишга ўтирди. Нотаниш кишиларни кўрган ола сигирнинг кўзлари олайиб, типирчилай бошлади. Ундан сари кампир мадорсиз қўллари билан сигирни тез-тез қашийверди. Розанинг ўрганмаган қўллари толиқиб, сигирни аранг соғарди. Бирдан чўчиб кетган сигир челакка тегиб кетди. Челакдаги сут ағдарилди. Ер оппоқ тусга кирди. Она-бола гуноҳкорларча бир-бирларига қарашди. Уларнинг ҳар иккаласи ҳам нима қилишларини билмас эди. Иккинчи кунги ишнинг натижаси шу бўлди.

Она-бола сўзсизгина уйга қайтдилар. Роза канопчилик бригадасида ишлаб, қанча одамга бош бўлган, уддабуррон бригадир эди. Энди бўлса 6 та сигирга бош бўлолмаганига хафа эди. Наҳотки сут соғувчиликнинг уддасидан чиқолмаса. Ахир у партия мажлисида бу ҳақда катта ваъда берган эди-ку. Шуларни ўйлаган сари Розанинг кўнгли хиралашарди. Кампир қизини овутиш, унга ўгит бериш учун сўз тополмасди. Ниҳоят у Розага қаради.

— Хафа бўлма, қизим, ўрганиб кетарсан, ўша ола сигирнинг ўзи асовроқ экан.

Кунлар шу зайлда ўтаберди. Бир куни ферма мудири Калинин районидаги Карл Маркс номли колхозда бўладиган сут соғувчилар семинарига боришни айтганида, Роза қувонганидан ичига сиғмай кетди. Дарҳол унга савол берди:

— У ерда нимани ўргатади?

— Сут соғишни, сигир билан қандай муомала қилишни.

Бу хабарни эшитган Розанинг онаси сигир соғишнинг нимасини ўрганаркан, деб ўйлади, лекин қизининг раъйини қайтармай, унинг кетиши учун тайёрлик кўрди.

Роза семинардан олам-олам қувончларга тўлиб қайтди. Роза онасининг назарида бутунлай бошқача бўлиб қолган эди. У ўзини қандайдир дадил ҳис қилиб, ишонч билан ҳаракат қиладиган, уйда ҳам тургуси келмайдиган, билиб келган нарсаларини тезроқ ўзи қилиб кўришга ошиқадиган бўлиб қолган эди. Она қизининг бу кайфиятини, бетоқатлигини кўриб ташвишланарди.

— Болам, сен кўп шошилма, ахир одамга тани соғлиқ ҳам керак.

Роза эса хўп дейиш ўрнига онасига савол берди:

— Ойи, сигир одамнинг юзини ҳам танийди, қўлини ҳам ажратади, шунга ишонасизми?

— Бўлмаган гап. Ҳайвон нимани биларди, — деди кампир.

— Йўқ, ойи, чин гап, мен ҳам шу гапни ўша ерда эшитганимда ишонмаган эдим. Қайтиб келганимдан кейингина ишондим. Сиз асов деган ола сигир асов эмас экан, ўрганмагани учун менга соғдиргиси келмаган экан. Мана, ўзингизнинг хабарингиз бор. Шу сигир яхши сут берадиган бўлиб қолган эди. Мен семинарга кетган вақтимда бошқа одам соққани учун сути жуда камайиб кетибди. Бугун ўзим соққаним учун боягидек кўп сут берди. Сигир одамни танийди.

— Қайдам, таниса танир, — деб қўйди кампир бепарвогина.

Аммо бу нарса Розада янги тушунча пайдо қилди: «Сигир одамни танийди, у таниганини сийлайди». Демак, сигирлар билан қанча кўп ишласанг, у шунча саҳий бўларкан. Орадан йиллар ўтди. Аммо бу тушунча ундан нари кетмади. Бир куни у яна онасига шу ҳақда гап очди.

— Ойи, сиз сигир одамни танийди деганимда ишонмаган эдингиз. Буни қаранг, 1956 йилда мен 10 та сигирдан бир йилда 23 минг литр сут соққан эдим. 1957 йилда 35 минг литрга чиқди. 1959 йилда 12 сигирдан соғиб олган сутим 61 минг литр бўлди. 1960 йилда эса 15 сигирнинг ҳар биридан 6719 литрдан, жами сигирдан 98.229 литр сут соғиб олибман. Нега? Чунки сигирлар менга яхши ўрганиб қолишди.

Давримиз қаҳрамонлари

Кекса она қизининг сигирларга қанчалик муҳаббат қўйганини, ихлос билан ишлаётганини чуқур ҳис қилиб, ичичидан севинди ва беихтиёр 1959 йилдаги воқеа унинг хотирига тушиб кетди:

Март ойларининг боши эди. Роза йўлга отланди. У ўзбекистонлик атоқли хотин-қизлар билан Москвада 8 Март байрамини кутиб олиш учун жўнади. Лекин кампир қизининг узоқ сафарга кетишидан эмас, қизига ўрганиб қолган сигирларнинг аҳволи нима бўларкин деб ташвишлана бошлади. Қизим-ку ой бориб, омон келар, бу сигирлар нима бўларкин. Ахир сигирлар одамни танийди. Бормаса ҳам бўларкан, деди у ўз-ўзича. Бироқ Роза қайтиб келгач, кекса онанинг қувончи оламга сиғмай кетди. Кўзларида қувонч ёшлари ялтиради. Чунки Розанинг кўкрагида Ленин ордени ялтираб турарди.

— Ана, болам, айтганим келди, илоё бахтинг очилсин, болам, бахтинг, — деб дуо қилди кампир. Қизининг пешонасидан ўпиб, сочларини силади. Бутун меҳрини тўкиб унга тикилди.

— Э, онажон, қизингизнинг бахти очилгани шу-да. Ахир у Кремлга чақирилган бўлса, Кремлда унинг кўкрагига Ленин ордени тақилган бўлса. Бундан ҳам улуғ бахт бўладими, — деди Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг раиси Хван.

— Мен энди қизимнинг бахти бундан ҳам зиёда бўлсин деймандa, айланай, — деди ўшанда кампир.

Кван Роза эса ҳамиша яхшилик тилаб ардоқлайдиган энг меҳрибон ҳамдард онасини қаттиқ қучоқлаб ўпган эди.

Б. ХАЛИЛОВ.

Суратда: ўртоқ Кван Роза.

И. Душкин ва Б. Мазур фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

МУНОСИБ ТУҲФА

Ем-хашак базасини яратиш ва мустаҳкамлаш ҳамда шу асосда чорвачиликни ривожлантириш масаласи Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик Фанлари академияси олимлари, илмий ходимлари олдида турган энг актуал ва муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Академия илмий-текшириш институтларида ва лабораторияларида ана шу соҳа бўйича олиб борилган тадқиқотларнинг кўпи ижобий натижалар берди. Улар ҳозир қишлоқ хўжалигида муваффақиятли қўлланилмоқда.

Республикамизнинг турли иқлим шароитига мослаштирилган озуқа экинларининг бир қатор юқори ҳосилли навлари яратилди.

«Ўзбекистон гиганти» деб ном олган силосбоп янги нав жўхори чорвачиликнинг энг тўйимли озуқаси бўлиб қолди. Бу жўхорининг ҳар гектаридан камида 1000—1200 центнердан кўк масса йиғиб олиш мумкинлиги илмий равишда асосланди.

Ҳозирги кунда янги нав жўхорининг ҳосилдорлигини тағин ҳам ошириш йўллари устида тажриба ишлари олиб борилмоқда.

Озуқа базасининг кимёвий ва биохимик таъсир кучини ошириш методлари ҳам ишлаб чиқилмоқда. Бунда модданинг аммоний бикарбонати, микроэлемент хоссалари активлигини ошириш муҳим роль ўйнайди.

Чорвачиликда бедадан рационал фойдаланишнинг афзалликлари ҳам яна бир бор исботланди. Қуритилган беда уни чорва учун кучли концентрат озуқадир.

Академия олимларининг чорвачилик ем-хашак базасини кенгайтириш юзасидан қўлга киритган ютуқлари беҳисоб.

Бу илмий-тадқиқотлар бугун Ватанимиз пойтахти Москвада очиладиган КПСС Марказий Комитети Пленумига тайёрланган муносиб туҳфалардир.

* * *

Янги нав пахталар

Қишлоқ хўжалик фани ўз негизида физика, кимё фанлари соҳасида буюк кашфиётлар истиқболига эга. Шу туфайли ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС XXI съездида қилган докладида биология фанининг ривожланиши медицина ва шунингдек қишлоқ хўжалик фанларининг юксалиши учун зарур амалий замин ҳисобланади деб бежиз айтмаган эди.

Қишлоқ хўжалик фани соҳасида олиб борилаётган илмий-текширишларнинг натижалари ва ютуқлари халқ хўжалигимизда кенг жорий қилинмоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар генетикаси ва физиологияси илмий-текшириш институти ижодий коллективининг қўлга киритаётган ютуқлари ҳам озми-кўпми муваффақиятли қўлланилмоқда.

Институтимизда ғўза ва бошқа ўсимликлар ирсиятини ва унинг ўзгарувчанлигини ўрганиш ҳамда бу процессларни бошқариш бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб борилади. Кўп йиллик тажрибалар натижасида бу хил ўсимликларнинг фотосинтез, озиқлантириш ва ривожланиш қонунлари мукаммал ўрганилди. Бу, қишлоқ хўжалик экинларининг тез етилишида ҳамда уларнинг назарий асосларини ўрганишда қўл келмоқда.

Ҳозир илмий муассасамиз олиб бораётган тадқиқотлар лаборатория ишлари билан яқиндан боғланган. Физиология, биохимия, радиогеология ва бошқа лабораторияларда ўсимликлар ирсиятини идора қилиш, ғўзанинг тезпишар ва серҳосил навларини етиштириш методлари ўрганилаётир.

Ғўзанинг янги навларини яратишда селекциячи ва уруғчи агрономлар ғўза турларини бир-бири билан чатиштириш ҳамда дурагай ўсимликлардан серҳосил, тезпишар навларини яратиш методини қўлланиб келмоқдалар. Гарчи, бу оддий метод ҳисоблансада, ана шу усул билан пахтанинг «108-Ф», «С-450-555», «149-Ф», «С-1630» сингари навлари яратилди. Айни вақтда бу янги нав пахталарни экиш ватан пахтачилигини ривожлантиришда муҳим роль ўйнади.

Ҳозиргача экиб келинган «108-Ф», «149-Ф» сингари навли пахталар ўрнига тезпишар ва серҳосил пахталар экиш мумкинлиги тажрибада синаб кўрилмоқда. Олимларимиз кўп йиллик амалий тажрибаларга асосланиб, толасининг узунлиги 32 — 34 миллиметр, ҳар бир кўсакдаги пахта ҳосилининг оғирлиги 7 — 9 грамм келадиган янги нав пахталар яратишга дадил киришдилар. Бундай пахталар иқлим, ер ва сув шароитига мослаштирилади ҳамда уларнинг вилт, гоммоз касалликларига чидамлиги оширилади.

Бу муҳим проблемалар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар генетикаси ва физиологияси ҳамда ўсимликлар кимёси, Полимерлар кимёси, Кимё, Ядро физикаси ва бошқа институтлари билан ҳамкорликда ҳал қилинмоқда.

Бу ишга Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг селекция ва уруғчилик илмий-текшириш институти олимлари ҳам бош қўшдилар.

Ғўзанинг нормал ўсиши ва ривожланиши учун етарли миқдорда озиқ-овқат, сув, ҳаво зарур. Бундан ташқари, ғўзанинг ривожланишида ёруғликнинг таъсири ҳам каттадир. Олимларимиз ғўзаларнинг нормал ўсишига ижобий таъсир кўрсатадиган ана шу шарт-шароитларни эътиборга олиб, унинг ҳосилдорлигини ошириш проблемалари устида ҳам самарали иш олиб бормоқдалар.

Ғўзанинг иссиқ ҳаво талаб қилиш табиатини тубдан ўзгартириш бўйича ҳам дастлабки ижобий натижаларни қўлга киритдик. Айни вақтда Ўзбекистон шароитидаги кун узунлигига мослашган метод ишлаб чиқилди.

Институтимиз салқин ҳавода ва куни бир суткагача узайтирилган шароитда ҳам тарбия қилиш таъсирида ирсияти ўзгарган ўсимликларни танлаб олиш усули билан пахтанинг қатор янги серҳосил навларини етиштирди. Булардан «Ан-204», «Ан-208», «Ан-209» навлари «108-Ф» каби навларга нисбатан 10—15 кун тез очилади. Уларнинг ҳосили 15—25 процентга ошади.

Бу навларнинг яна афзал томонлари шундаки, уларнинг бошланғич даврда ўсиши, ривожланиши ва ҳосил тугиши учун юқори даражада иссиқлик талаб қилинмайди.

Институт лабораторияларида етиштирилган кўпгина янги навли пахталар республикамиз колхоз ва совхозларида амалда синаб кўрилмоқда ҳамда самарали натижалар бераяпти. Қишлоқ хўжалик ўсимликларини синаш Давлат комиссияси томонидан синаб кўрилаётган бу хил янги навлар Тошкент областининг 1-«Боёвут» совхозида ҳам тажрибадан ўтказилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг бугун очилаётган Пленуми барча қишлоқ хўжалик экинлари, шу жумладан пахтачиликнинг ривожланиши масалалари ва унинг истиқболини ҳам кенг муҳокама қилади. Шунингдек, пахтачилик бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб бораётган олимларимизнинг кейинги бир йиллик фаолиятига баҳо берилади.

Илмий муассасамиз ходимлари бундан буён ҳам пахтачилик фанини ривожлантириш йўлида ҳормай-толмай иш олиб борадилар.

С. СОДИҚОВ,

институт директори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик фанлар академияси селекция ва пахта уруғчилиги институтида янги нав пахталар яратиш устида кўп йиллардан бери илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Суратда: (чапдан) илмий ходим В. М. Едименко, академик А. Д. Додабоев ва қишлоқ хўжалик фанлари кандидати В. И. Кокуев бу йил етиштирилган янги нав пахталарни кўздан кечирмоқдалар.

В. Салов фотоси.

МИРЗАЧЎЛНИНГ ИСТИҚБОЛИ ПОРЛОҚ

(Тошкент область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Б. Г. МИРЗАБЕКОВ билан суҳбат)

□ □

Қадимий Мирзачўл бугунги кунда чин маъноси билан ҳаёт макони, пахта кони, боғ-роғлар ўлкаси бўлиб қолди. Бугунги Мирзачўлни илгариги ҳаётсиз, сувсиз, фақат ковул ва бутадан бошқа ҳеч нарса битмайдиган, одамзод қадам қўйишга ҳайиқадиган зимзиё саҳрога сира-сира ўхшатиб бўлмайди.

Ҳозирги Янгиер шаҳрига, «Фарҳод», «Дружба» ва 2-«Боёвут» совхозларига, «Коммунизм» ва Карл Маркс номли колхозларга ёки бўлмаса Сирдарё районидаги Охунбобоев номли, Ленин номли, Хрушчев номли, «Гигант», «Победа», Максим Горький номли колхозларга, Гулистон районидаги «Гулистон», «Социализм», «Мирзачўл» совхозлари ва бошқа хўжаликларга борган киши яқингинада ана шу ерлар Мирзачўлнинг ҳали ўзлаштирилмаган, эндигина ҳаёт суви бориб, жон кираётган ерлари каби бўм-бўш бўлганига ишонмайди.

Айниқса, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети улуғ Ленин кўрсатмаларига амал қилиб, Мирзачўл ерларини ўзлаштириш ва унга сув чиқариш ҳақида тарихий қарор қабул қилганларидан кейин Мирзачўлнинг асрлар бўйи бўш ётган ерларини ўзлаштириш кенг тус олди. Чўлга ҳужум кучайтирилди. Илгарироқ ташкил этилган колхоз ва совхозларнинг бағри янгидан ўзлаштирилган ерлар ҳисобига кенгайиб, том маъноси билан йирик, юқори ҳосилли хўжаликлар вужудга келди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Турсунбой Латипов раислик қилаётган Янгиер шаҳридаги «Коммунизм» колхози шулардан биридир. Бу колхозда пахта ва бошқа экинлар майдони йил сайин кенгаймоқда, ҳосилдорлик тобора ошмоқда. Ўтган йили колхоз аъзолари 2350 гектар ерга чигит ва бир неча юз гектар ерга маккажўхори, беда ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари экдилар. Ҳар гектар ердан қарийб 27,5 центнердан ҳосил олинди ва давлатга ҳаммаси бўлиб 6500 тонна «оқ олтин» сотилди.

Колхозда фақат пахтачиликкина эмас, балки хўжаликнинг бошқа тармоқлари ҳам тез суръатлар билан ривожланаяпти. Колхоз ўтган йили давлатга икки йиллик план миқдорида гўшт сотди. Сигирлардан сут соғиб олиш плани ошириб адо этилди. Бу хўжаликда кенг пахтазорлар, бедазорлар, маккажўхоризорлар билан бир қаторда, бундан 4-5 йил илгари тўқайзор бўлган бир неча ўн гектар ерда яхшигина боғ ҳам ташкил этилган.

Мирзачўлнинг боғу-бўстонга айланаётганлигини Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Юсуп Хўжабеков раислик қилаётган Карл Маркс номли колхоз мисолида айниқса яққол кўриш мумкин. Нариси билан бундан 5-6 йил илгари қупқуруқ дашт бўлган Боёвут канали ёқасидаги 100 гектар ерда ташкил этилган серҳосил боғ ҳозир колхозга ҳар йили бир неча юз минг сўм даромад келтирмоқда.

. Мирзачўлнинг истиқболи порлоқ. У яқин йиллар ичида республикамизнинг энг йирик пахта етиштирувчи ўлкасига айланади. Жанубий Мирзачўл канали қурилишининг биринчи навбати тугалланиши Мирзачўл истиқболининг тўла-тўкис намоён бўлишига имкон берувчи омиллардан биридир. Канал янгидан 351 минг гектар ерни ўзлаштириш ва уни суғоришни таъминлайди. Ана шу янги ерларда 34 та йирик пахтакор совхоз ташкил этилади. Демак, «Фарҳод»лар, «Гулистон»ларнинг сафи кенгаяди. Янги-янги массивларда кенг пахтазорлар, бедазорлар билан бир қаторда, кишининг ҳавасини келтирадиган боғ-роғлар вужудга келади.

Жанубий Мирзачўл канали қурилиши бизнинг областимизда ҳам пахта майдонларини анча кенгайтириш ва етиштириладиган пахтанинг ялпи ҳосилини кўп миқдорда ошириш имконини беради. Мирзачўл зонасидаги Сирдарё, Гулистон районлари ва Янгиер шаҳрида ўтган 1959—1960 йиллари қарийб 13 минг гектар янги ер ўзлаштирилди ва қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Ана шу ерлардан юзларча тонна пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олинди. Бу зонада 1961 ва 1962 йилларнинг ўзидагина 35 минг гектарга яқин янги ер ўзлаштирилади ва пахта етиштирувчи бир неча йирик совхоз ташкил этилади.

Мирзачўл ерларини кўплаб ўзлаштириш ва унда янги хўжаликлар ташкил этиш областимизда қурилиш материаллари, саноатнинг янги корхоналарини вужудга келтириш ва саноатнинг пахтачилик билан боғлиқ бўлган тармоқларини ривожлантиришни тақоза этади. Бу КПСС XXI съездининг қарорлари ва етти йиллик планда ҳам назарда тутилган.

Даставвал, Мирзачўлни ўзлаштирувчилар шаҳри бўлган Янгиер шаҳри барпо этилди. Эндиликда Бекобод шаҳрида йирик ғишт заводи ва темир-бетон заводи қуриб ишга туширилди. Яқин йиллар ичида эса янгидан қурилган ва Мирзачўлда етиштирилган пахтани қайта ишлай бошлаган, унинг чигитидан мой чиқараётган корхоналарни кўриб қувонамиз.

Мирзачўл ерларининг ўзлаштирилиши, «Фарҳод», «Дружба», «Мирзачўл», «Гулистон» ва «Социализм» каби совхозларнинг ташкил этилиши натижасида янги ерларга минглаб янги кишилар кўчиб келди. Бундан атиги 2-3 йил илгари яйдоқ чўл бўлган «Фарҳод» совхози жойлашган ерда ҳозир жуда кўп сонли хўжалик ва маданий-маиший муассасаларга эга бўлган обод посёлка барпо этилди. Бу каби манзарани Мирзачўлда янгидан ташкил этилган барча хўжаликларда кўриш мумкин.

Бугун Ватанимиз пойтахти Москвада КПСС Марказий Комитетининг Пленуми очилади. Пленумда, шубҳасиз, пахтачиликни янада ривожлантириш ва шу муносабат билан Мирзачўл ерларини ўзлаштириш масаласига ҳам катта эътибор берилади.

Етти йилликнинг охирига бориб Мирзачўлнинг ҳозир бўш ётган ва янгидан ўзлаштирилган ерларида кенг пахтазорлар, Ватанимизга минг-минглаб тонна қўшимча «оқ олтин» етказиб берувчи йирик хўжаликлар пайдо бўлади. Мирзачўл ҳақиқий пахта конига айланади.

Раҳбарлик конкрет бўлсин

(ЧИНОЗ РАЙОН ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН)

Шонли етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун астойдил курашаётган район меҳнаткашлари 1960 хўжалик йилида бир мунча муваффақиятларга эришдилар. Район саноат корхоналарининг коллективлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 103,3 процент қилиб адо этдилар.

Район меҳнаткашлари давлатга гўшт, жун, сут, тухум, пилла дон ва сабзавот сотиш планларини ошириб бажардилар.

«ЎзССР 30 йиллиги», «Қизил Октябрь» колхозлари ва 37 бригада йиллик пахта тайёрлаш планини шараф билан адо этди. Киров номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Охунова. «ЎзССР 30 йиллиги» колхозининг Ф. Сефершаев, Р. Усарбоев, Ф. Нажмиддинов, М. Қосимов, Сталин номли колхознинг Э. Раимқулов ўртоқлар бошлиқ трактор — далачилик бригадалари ҳар гектар ердан 40—56 центнердан ҳосил олдилар.

Ҳосилнинг таннархини камайтиришда айрим бригадалар эришган муваффақиятлар кишини қувонтиради. Масалан, Ф. Сефершаев бошлиқ бригадада бир центнер пахтанинг таннархи 88 сўмга, Т. Охунова бошлиқ бригадада эса 97 сўмга тўғри келди. Шунингдек, «Қизил Октябрь» колхозининг Ч. Жўраев, «ЎзССР 30 йиллиги» колхозининг Р. Усарбоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам таннарх анча камайди.

Мустаҳкам ем-ҳашак базасига эга бўлмай чорвачиликни ривожлантириш мумкин эмас. Буни ҳисобга олган район чорвадорлари ўтган йили маккажўхоричиликка алоҳида эътибор бердилар. 1278 ўрнига 1479 гектар ерда «дала маликаси» етиштирилди. Силос мўл бўлди.

Конференцияда ҳисобот даври ичида рўй берган камчиликлар ҳам рўй-рост очиб ташланди.

Районда йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилмади. Давлатга 1959 йилга нисбатан 4021 тонна кам пахта сотилиб ҳосилдорлик 3,3 центнер камайиб кетди. Чорва моллари туёғини кўпайтириш бўйича белгиланган план бажарилмади. 10 колхоздан 8 тасида сигирларни кўпайтириш плани адо этилмади. Район бўйича ҳар 100 сигирдан 59 тадан бузоқ олинди, холос!

Сут, жун, тухум етиштиришда «ЎзССР 30 йиллиги», «Октябрь 40 йиллиги», Ленин номли, Киров номли ва «Коммунизм» колхозлари судралиб қолдилар. Натижада бу соҳадаги план бажарилмади.

— Ўтган йили, — деди «Қизил Октябрь» колхозининг раиси ўртоқ Ж. Очилов, — районимиз пахта тайёрлаш планини 83,4 процент бажарди, гектаридан 23,4 ўрнига 19,5 центнердан ҳосил олинди. Бунинг сабаби шуки, кўпчилик хўжаликларда техникадан самарали фойдаланилмади. Ахир, у деҳқоннинг дўстику! Биз бунга ўз тажрибамизда тўла ишондик. Йил бошида трактор-далачилик бригадалари ва тюпкочи звенолар тузишга алоҳида эътибор бердик. Уларда мўл ва арзон пахта етиштирилди. Ҳосилнинг деярли учдан бир қисми машиналарда териб олинди. Фидокорона меҳнат катта даромад келтирди. Ҳозир колхозчиларнинг меҳнат кунига 17 ўрнига 18 сўмдан пул тақсимлаяпмиз.

Ўртоқ Очилов район раҳбарларининг колхозларга борганда хўжаликларнинг экономикаси билан кам қизиқишлари, колхоз ишлаб чиқаришидаги ҳақиқий аҳволни яхши билмасликларини танқид қилди.

— Район партия комитетининг ходимлари, — деди делегат Сотиболдиев — колхозларга тез-тез чиқиб турмайдилар, бошланғич партия ташкилотларининг иши билан танишмайдилар, уларга яқиндан ёрдам бермайдилар. Районда кўпгина йиғилишлар бўлиб қарорлар қабул қилинади-ю, уларнинг бажарилиши билан ҳеч ким қизиқмайди.

Делегатлардан Навоий номли колхоз раиси Т. Рустамов ва Энгельс номли колхоз раиси Н. Шамсиев ўртоқлар райондаги камқувват, қолоқ колхозларнинг экономикасини кўтариш устида дуруст бош қотирилмаётганлиги ҳақида гапирдилар.

— Планлаштиришда, — деди ўртоқ Рустамов ҳар бир колхознинг конкрет шароити ҳисобга олинса яхши бўларди. Аммо бунга районимизда деярли эътибор берилмайди.

Конференцияда хотин-қизлар ўртасида ишлаш масаласига ҳам катта эътибор берилди. Ҳисобот даврида 98 киши партия сафига қабул қилинган. Ҳозир районда 177 коммунист хотин-қиз бор. Лекин уларни тарбиялаш, раҳбарлик лавозимларига кўтариш билан кам шуғулланилмоқда.

— Колхозларимизда, — дейди район пиллачилик идорасининг ходими ўртоқ М. Соатова, — хотин қизлардан бригадирлар, табелчилар жуда кам. Айниқса, ўрта маълумотли қизларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш, уларга иш ўргатиш билан район партия комитети қизиқмаяпти.

Ҳисобот доклади қилган райком секретари ўртоқ Қирғизбоев ва сўзга чиққан нотиқлар партия пропагандаси соҳасида йўл қўйилган камчиликларни ҳам кўрсатиб ўтдилар. Кўпчилик сиёсий тўгаракларда семинарларда машғулотлар мунтазам ўтмайди, унинг савияси ҳозирги кун талабига тўла жавоб бермайди. Район партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлими (мудири ўртоқ М. Ўтегенова) партия маорифига етарли раҳбарлик қилмаяпти.

Оммавий-сиёсий ишларнинг аҳволи ҳам шу куннинг талаби даражасида эмас. Районда 715 киши агитатор қилиб тайинланган. Бу номигагина. Далачилик бригадаларида ва чорвачилик фермаларида агитаторларни камдан-кам кўрасиз.

Район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Г. Рўзматова бошланғич партия ташкилотлари комсомол ташкилотларига яқиндан ёрдам бермаётганликларини танқид қилди.

Конференцияда сўзга чиққан делегатлардан. Абдуллаев Кабанов, Ан ўртоқлар районда аҳолига медицина, маданий-маиший хизматнинг яхши эмаслиги тўғрисида гапирдилар.

Ўтган йили район саноат корхоналарида партия контроль комиссиялари тузилган эди. Аммо конференцияда уларнинг иши тўғрисида ҳеч қандай фикр айтилмади.

Конференцияда область партия комитети бюросининг аъзоси ўртоқ Б. Мирзабеков қатнашди ва нутқ сўзлади.

Район партия конференцияси район партия комитети ва ревизия комиссиясининг янги составини сайлади.

* * *

Район партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Н. Қирғизбоев, И. В. Аженов, Т. Набиев ўртоқлар район партия комитетининг секретарлари қилиб сайландилар.

В. ХОЛМАТОВ,
З. ҚУРТНЕЗИРОВ.

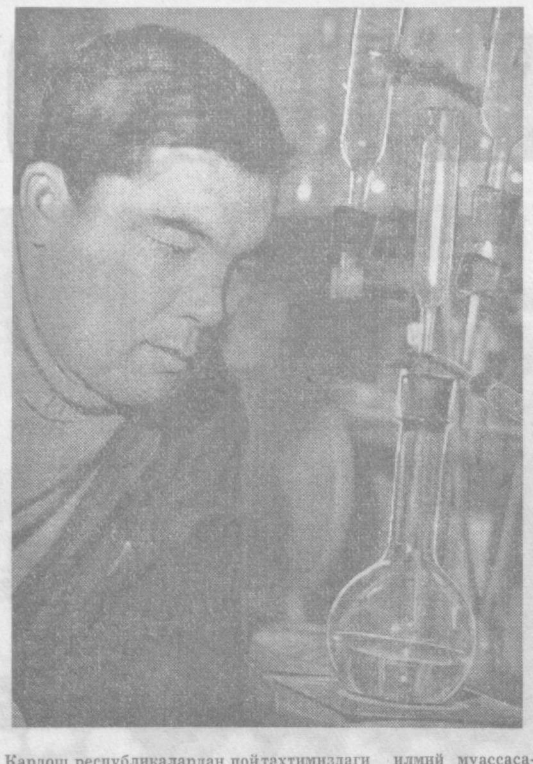

Қардош республикалардан пойтахтимиздаги илмий муассасаларга тажриба алмашиш мақсадида олимлар келиб туради. Суратда: туркманистонлик аспирант йигит ўртоқ К. Оқмамедов Ўзбекистон ССР Фанлар академияси полимерлар кимёси институтида чигит шўлхаси устида муҳим тадқиқодлар ўтказмоқда.
А. Абалян фотоси.

СОАТДЕК ТЎҒРИ ЮРАДИ

Ут-ғланларини қуёш куйдириб юборган саҳрода Тошкент — Москва скорий поезди илгарилаб бормоқда. Поезд станцияга келиб, пишқириб тўхташи билан:

— Немудров келди, — деб станция бўйича навбатчилар ҳурмат билан гапиришади ва шунда албатта соатга қараб қўйишади.

Немудров бошқарадиган поезд ҳар вақт графикка риоя қилиб, соатдек тўғри юради.

1949 йил. Тошкент товар депоси «ТЭ_1» тепловозларининг биринчи партиясини қабул қилди. Уларни ўзлаштириш юзасидан ишлар қизиб кетди. Коммунист машинист Василий Николаевич Немудров айниқса катта ғайрат кўрсатди.

Йиллар ўтди. Янги техника билан бирга В. Немудровнинг маҳорати ҳам ўсди. Унинг ташаббуси билан тепловозни сменалик хайдаш жорий этилди. Бу ҳол локомотивчи бригадалар иш шароитини ва машиналардан фойдаланишни яхшилашга имкон берди. В. Н. Немудров ёқилғини иқтисод қилиш ташаббускорларидан бири ҳисобланади. Тепловозда ишлаган йиллари у 260 тоннадан ортиқ суюқ ёқилғини иқтисод қилишга эришди. В. Н. Немудровга Тошкент магистралида биринчилар қаторида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

В. Н. Немудровнинг ҳаёти ва фаолияти ҳақида Ю. З. Перельман ва А. И. Ремпель ўртоқлар «Бутун куч ва билим — коллективга» деган каттагина очерк ёзишди. Очерк «Тепловозчи — новаторлар», китобида (Мақолалар тўплами, «Трансжелдориздат», 1960 йил) эълон қилинди.

«Тепловозчи-новаторлар» китобини Тошкент магистрали темир йўлчилари қизиқиб ўқимоқдалар.

А. ПАРИМОВА.

Тўгаракнинг намунали иши

Тошкентдаги 12-ўрта мактаб педагогик коллективи тўгарак машғулотларини юқори савияда олиб боришга алоҳида эътибор бераётир.

Ҳозир мактабда 10 га яқин тўгарак ишлаб турибди. Айниқса физика, кимё, география, адабиёт, музика тўгаракларининг иши намунали йўлга қўйилган.

Ўқитувчи С. Иброҳимов раҳбарлик қилаётган география тўгарагига 30 га яқин ўқувчи актив қатнашмоқда. Улар ҳар йили алоҳида маршрутлар бўйича туристик походларга чиқадилар, ўлкамизнинг табиати билан танишадилар. Туристик походларда актив қатнашганлиги учун шу мактабнинг 15 ўқувчиси «СССР туристи» ва 10 ўқувчиси «Ёш турист» значоклари олишга муваффақ бўлдилар.

Ж. ҚОРАБОЕВ.

Суратда: Янгиёр шаҳрида ишга туширилган янги типовой болалар боғчаси биноси.
М. Нуриддинов фотоси.

Халқаро аҳвол

В. А. ЗОРИН ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИ ЧАҚИРИЛИШИНИ ТАЛАБ ҚИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 8 январь. (ТАСС). 7 январда СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари ва СССР нинг БМТ ҳузуридаги доимий вакили В. А. Зорин Хавфсизлик Кенгашининг раиси элчи Умар Лутфига мактуб юбориб, Бельгиянинг Конгога қарши янги агрессиячилик ҳаракатлари натижасида тинчликка ва осойишталикка ҳаддид қилаётган хавфни қараб чиқиш учун Хавфсизлик Кенгаши чақирилишини талаб қилди. Мактубда бундай дейилади:

«Ҳурматли раис жаноблари,

Конго Республикасидан олинаётган маълумотларга кўра, кейинги вақтда Бельгиянинг Конгога қарши янги агрессиячилик ҳаракатлари рўй берган. Шу билан бирга Бельгия ҳукумати Руанда-Урунди васийликдаги территориясининг халқаро статусини қўпол суратда бузиб, васийликдаги территориядан Мобуту қуролли шайкаларининг Киву вилоятидаги Конго миллий армияси қисмларига, яъни Конго Республикаси қонуний ҳукуматини қўллаб-қувватлаётган қисмларга қарши уруш ҳаракатларини ташкил этиш учун фойдаланмоқда.

БМТ бош секретарининг меморандумида ва бош секретарнинг махсус вакили элчи Дайялнинг докладларида келтирилган маълумотларда ҳам таъкидланишича, Бельгия маъмурлари Мобуту қуролли шайкаларининг васийликдаги Руанда-Урунди территориясидан ҳужум қилишларини ташкил этишда бевосита қатнашиб, бу шайкалар ихтиёрига самолётлар, ҳарбий ва хизматчи ходимлар, юк машиналари бериб қўйганлар ҳамда Руанда-Урунди территориясидан бу ҳарбий қисмларни Конго қонуний ҳукуматига содиқ бўлган Конго миллий армияси отрядларининг орқа томонига кўчириш учун фойдаланишга рухсат берганлар. Бельгиянинг Конго Республикасига қарши ошкора қуролли интервенциясидан ва Руанда-Урунди васийликдаги территориясининг халқаро статусини қўпол суратда бузишдан иборат бўлган бу ҳаракатлар Букаву районида жиддий қуролли тўқнашувларга, Руанда-Урунди билан Конго ўртасидаги чегара орқали отишмаларга сабаб бўлди, бунинг натижасида қурбонлар бўлди.

Раис жаноблари, 4 январдаги ўз мактубимда мен Бельгия ҳукуматининг Руанда-Урунди васийликдаги территориясидан Конго Республикасига қарши агрессив ҳаракатлар учун фойдаланаётганлиги муносабати билан вужудга келган аҳволнинг ғоят хавфлилигига ҳамда ҳақиқий аҳвол тўғрисида БМТ бош секретаридан батафсил информация олиш зарурлигига, шунингдек Бельгия ҳукуматидан бу масала юзасидан тегишли изоҳ беришини дарҳол талаб қилиш зарурлигига Сизнинг эътиборингизни жалб этган эдим.

Бироқ Хавфсизлик Кенгаши аъзолари ҳанузгача Бельгия ҳукуматидан зарур изоҳларни олганлари йўқ. Айни вақтда Конгодан олинаётган хабарлар Бельгиянинг Конгога қарши агрессив ҳаракатлари тўхтатилмаганлигини кўрсатиб турибди, аҳвол ёмонлашиб бораётир, бу эса шу районда тинчлик ва осойишталикка таҳдид қилаётган хавфни янада кучайтирмоқда.

Шу муносабат билан, Совет ҳукуматининг топшириғига мувофиқ, Сиз, раис жанобларидан, Бельгиянинг Конгога қарши янги агрессиячилик ҳаракатлари ҳамда Руанда-Урунди васийликдаги территориясининг халқаро статусини қўпол суратда бузиши, натижасида тинчлик ва осойишталикка таҳдид қилаётган жиддий хавфни қараб чиқиш учун мумкин қадар тезроқ Хавфсизлик Кенгшини чақиришингизни сўрайман».

НАМ БАК ОЗОД ҚИЛИНДИ

ХАНОЙ, 8 январь. (ТАСС). Патет-Лао жанговар отрядлари Луан-Пробаннинг шимоли-шарқида жойлашган Нам Бак шаҳрини исёнчилардан озод қилдилар.

Нам Бакни ишғол қилиб турган исёнчилар қўшинларининг катта қисми таслим бўлди, дейилади, Вьетнам информация агентлиги эълон қилган хабарда. Душманни тор-мор келтиришда маҳаллий аҳоли Патет-Лао қўшинларига актив ёрдам кўрсатди.

ТАИЛАНД «КЎНГИЛЛИЛАРИ» ИСЁНЧИЛАРГА ЁРДАМ БЕРМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 8 январь. (ТАСС). Лаос исёнчилари составида мудофаа министрлигидан тортиб, батальонларгача ва ҳатто роталаргача — ҳамма жойда америкаликлар билан бир қаторда Таиланд офицерлари ҳам бор, — дейилади «Патет-Лао овози» радиостанциясининг ахборотида. Улар Фуми Носаван-Бун Ум шайкасининг исёнчи қўшинларига қўмондонликни амалда ўз қўлларига олганлар.

«Патет-Лао овози»нинг кўрсатишича, Таиланднинг 3500 дан кўпроқ солдат ва офицерлари Лаосда исёнчилар билан биргаликда ҳукумат қўшинларига қарши ҳаракат қилмоқдалар. Таиланднинг бир қанча батальони Вентьянда истеҳком қуриб олган.

Таиландда Лаосга юбориш учун зўр бериб «кўнгиллилар» тўпланмоқда. Бунда Лаосга жўнатилиши лозим бўлган Таиланд пиёдалари ва парашютчилари Лаос исёнчилари солдатларининг ниқоби остида юборилмоқда.

Куба халқи сергак

ГАВАНА, 8 январь. (ТАСС). Кеча Куба бош министрининг канцелярияси расмий тарзда хабар қилдики, мамлакатнинг ҳаво чегараси шимол томондан учиб келган самолётлар томонидан яна бузилди. Бу самолётлардан бири Пинар-Дель-Рио вилоятида, иккинчиси эса, Эскамбрай тоғи районидаги Лас-Вильяс вилоятида парашютларда кўпгина миқдорда қурол-яроғ ва ҳарбий анжом ташлади. Бу қурол ва анжомлар контрреволюцион шайкалар учун мўлжалланган эди. Бироқ, самолётдан ташланган ҳарбий материаллар халқ милицияси ва армия солдатлари қўлига тушди.

Гавана матбуотининг хабарига қараганда, Куба хавфсизлик органлари етти контрреволюционер-террорчини қамоққа олди. Улар Америка элчихонасининг ёрдами билан Гавананинг турли районларида бомба ташлаш билан шуғулланганлар. Хавфсизлик органлари Гаванадаги уйлардан бирида террорчилик ишларини амалга ошириш учун бомба ишлаб чиқарадиган ҳақиқий фабрикани ҳам топдилар. Бу ерда кўп миқдорда портловчи моддалар ва бошқа ҳарбий материаллар топилди.

Портловчи моддалар Американинг «Дюпон» фирмасида тайёрланган ҳамда террорчиларга АҚШ марказий разведка бошқармаси билан боғланган агентлар томонидан етказиб берилган. Қамоққа олинган террорчилар революцион трибунал судига берилди.

КЕННЕДИ АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ ДЕБ РАСМИЙ РАВИШДА ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ конгресси сенат ва вакиллар палатасининг қўшма мажлисида 6 январда Жон Фитцжералд Кеннедини навбатдаги тўрт йил учун АҚШ президенти қилиб расмий равишда эълон қилди.

Кеннеди ва у бошчилигидаги ҳукумат 20 январь куни маҳаллий вақт билан туш пайтида ўз вазифаларини бажаришга киришади.

КЕННЕДИ ВАШИНГТОНГА ЖЎНАБ КЕТДИ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Янги сайланган президент Жон Кеннеди Дин Раск билан маслаҳатлашмоқ учун самолётда Вашингтонга учиб кетди. Дин Раск Кеннеди ҳукуматида давлат секретари лавозимини эгаллайди.

Матбуот улар ўртасида бўладиган суҳбатлар Куба ва Лаосдаги масалаларга, шунингдек давлат департаментининг ташкилий проблемаларига бағишланади деб, тахмин қилмоқда.

Кеннеди Вашингтонга жўнаш олдидан давлат секретарининг илгариги ёрдамчиси Адольф Берли тайёрлаган Латин Америкаси ҳақидаги докладини олди.

Жон Кеннедининг матбуот масалалари бўйича секретари Сэлинжер махфий материаллар бўлганлиги сабабли бу доклад эълон қилинмайди, деди.

ИҒВОГАРЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, (ТАСС). Таиланднинг шарқи-шимолий қисмидаги Таиланд қўшинлари жанговар тайёр ҳолга келтирилди. Айни вақтда Нго Динь Дьем маъмурлари ўз армиясининг бир неча қисмини Саваннакетга юбордилар ва қўшинларни Қуйи Лаосга юборишга тайёрламоқдалар, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги.

Шу билан бир вақтда, деб кўрсатади агентлик, Жанубий Вьетнамнинг ҳарбий кемалари ва самолётлари Вьетнам Демократик Республикасининг территориал сув ва ҳаво чегараларини бузишни давом эттирмоқдалар.

Телевизор ЭКРАНИДА

10 ЯНВАРДА

12.00 Куйбишев район пионерлар уйи ҳаваскорлар тўгараги қатнашчиларининг концерти.
12.50. Бадиий фильм — «Барабанчининг тақдири».
19.00. Кинохикоя — «Бизнинг ҳовли болалари»
19.20. Катталар учун мультфильм — «2-сон крокодил».
19.30. Сўнгги ахборот.
19.50. КПСС Марказий Комитети Пленуми шарафига (ўзбек тилида).
20.00. Ватан ва партия ҳақидаги қўшиқлар.
20.35. Киноповесть — «Кескин бурилиш олдида».

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

КИНО „ТИРИЛИШ“ ЭКРАНДА

Лев Толстой кинематография билан умрининг охирида танишди. У пайтларда кино санъати ўзининг дастлабки қадамларини қўйиб келаётган эди. Толстой дастлабки кинематографлар дидидан ранжиган, уларнинг фильмларидан маънавий озиқ ололмаган бўлса ҳам, бемаъни нарсаларни кўрсатиш ўрнига, кино учун яхши-яхши пьесалар ёзиб берилса дуруст бўларди деган, ўзим ҳам кинематография учун асар ёзаман, деб ният қилган эди.

Толстой орзулари бизнинг замонда рўёбга чиқди. Л. Н. Толстойнинг ҳикоя, повесть, роман, драмалари асосида ўнлаб бадиий фильмлар яратилди ва яратилмоқда.

Улуғ ёзувчининг «Тирилиш» романи асосида ўндан ортиқ бадиий фильм яратилган. Лекин шунга қарамай, кинематография санъати усталари рус адабиёти тарихий тараққиётидаги бутун бир давр — танқидий реализм даврининг чўққиси бўлган XIX аср охиридаги рус ижтимоий-сиёсий ва ғоявий вазиятини зўр куч билан акс эттирувчи замоннинг барча иллатларини фош қилиб ташловчи, умумбашарий ғояларни тараннум қилувчи «Тирилиш» романини ҳали ҳам «ўзлаштира олганлари» йўқ. Лекин «Мосфильм» киностудиясининг Толстой вафотининг 50 йиллигига бағишлаб чиқарган «Тирилиш» бадиий фильмининг биринчи сериясини томоша қилар эканмиз, сценарий автори Евгений Габрилович, режиссёр М. Швейцер, оператор Э. Савельева ўртоқлар бошчилигидаги бир группа ижодий ходимлар роман ғоясини тўғри талқин қилиш, унинг қаҳрамонларини реал гавдалантириш, Толстой услубини тўла сақлаб қолиш, асар композициясининг ўзига хос хусусиятларига халал етказмаслик ва бинобарин, миллионлаб китобхонларга кўпдан таниш образларни улар тасаввур қилганларидек талқин қилиб бериш соҳасида жиддий муваффақиятни қўлга киритганликларига қаноат ҳосил қиламиз.

Фильмнинг дастлабки кадрлариёқ кўз ўнгимизда китобнинг илк сатрларида тасвирланган турманинг мудҳиш манзарасини жонлантиради. Мана ўша бераҳм зиндонбонлар, мана ўша заҳ, қоронғу турма йўлаклари, мана ифлос, бадбўй ҳавоси назоратчининг ҳам кўнглини айнитадиган камера. Унда ўнлаб хотин-қизлар, гўдаклар, маъсума қизлар, сочлари патила-патила бўлиб кетган кампирлар... Назоратчи Масловани судга олиб чиқиб кетди. У кўчага чиқар экан, баҳорнинг оромбахш шамоли унинг юзларини силайди, хушбўй ҳидлар унинг баҳри-дилини очади, ёнидан каптарлар учиб ўтади...

Зўр маҳорат билан суратга олинган бу кадрларда Толстойча қарама-қарши лавҳалар, инсонпарвар ёзувчига хос лиризм ўзининг ёрқин ифодасини топган. Ҳа, худди китоб саҳифаларида Толстой қалами билан моҳирона тасвирланган ёрқин лавҳалар бутун реалистик кучи билан кўз олдимиздан бир-бир ўтади.

Суд маслаҳатчилари орасида князь Нехлюдов ҳам ўтирибди. У Катеринани кўриши биланоқ ҳушёр тортди, жиноятчилар курсисида ўтирган бу аёл унга жуда таниш туюлди. У гўзал жувонга диққат билан қаради. Бу ўша, ёшлигида аммаси Корчагиналарникига бир борганида танишиб, ошиқи беқарор бўлиб қолган, иккинчи боришида унинг номусига теккан, учинчи боришида ундан хабар олишни ҳам ўйламаган дилбар қиз Катюша-ку! Энди у фоҳишахонада, ҳатто унда бир савдогарга заҳар бериб, уни ўлдиришда қатнашган қотил! Қизнинг ҳаётини поймол қилиб, уни бахтидан маҳрум этиб, фоҳишахонадаги энг ифлос ҳаёт қўйнига отган ким?! Нехлюдов ана шу хаёлларни ўйларкан, изтироб ичра ёшлигини, Катюша билан илк учрашув онларини, унинг ётоғига яшириниб кириб, уни йўлдан урганини эслаб кетди. Бу воқеаларни биз Нехлюдов кўзи, мушоҳада призмаси орқали зўр қизиқиш ва ҳаяжон билан кузатамиз.

Бу каби қатор эпизодлар зўр санъаткорлик билан суратга олинган.

Фильм авторлари артистлар танлашда ҳам, уларнинг ижроси, позаси, мимикаси, хуллас, ҳар бир кичик детални ишлашда улуғ санъаткор Толстой текстига қаттиқ риоя қилганлар. Мана бир мисол: Катюшани экранда кўриб, Толстойнинг унга берган характеристикасини бир ўқинг: «Силлиқ қилиб таралган, ялтираб турган қора сочлари, келишган қадди-қомат ва кўкрагини қучиб олган бурмали оқ кўйлак, қип-қизариб кетган бетлар, уйқусизликдан хумор бўлиб қолган хиёл ғилай қора кўзлар...» Бу хислатлар Катюша Маслова ролини ўйнаган ёш артистка Тамара Семина ижросида ўз ифодасини топган. Ҳатто унинг ғилай кўзлари ҳам, юриш-туриш манераси ҳам, позаси ҳам Толстой тасвирлагандай, худди қуйиб қўйгандек. Т. Семина ўз қаҳрамонининг ташқи қиёфасинигина эмас, балки ички қиёфасини ҳам, унинг жафокаш қалбидаги дарду ҳасратларни ҳам моҳирона очиб берган. Унинг суд залида, айбдор эмасман, савдогарни қасддан ўлдирган эмасман, бу адолатсизлик-ку, деб фиғон қилишлари, Нехлюдовга дастлаб севимли киши сифатида зўр ҳурмат билан қараши, лекин кейин уни унутиб юбориши ҳам артистка томонидан реалистик бўёқларда ниҳоятда таъсирли ифода қилинган.

Нехлюдов ролини МХАТ артисти Е. Матвеев зўр маҳорат билан ўйнаган. Нехлюдов психологик кечинмаларга ниҳоятда бой, кўп қиррали, қалби виждон азоби ўтларида доим изтироб чекиб турган мураккаб образ. Артист ана шу ғоят муҳим масалани тўғри тушуниб, уни реалистик талқин қилади.

Нехлюдовнинг судда Катюшадан кўз узмай, ташвиш билан унга боқиши, кейин маслаҳатчиларнинг қизғин баҳсларида ўз ички кечинмалари билан бўлиб ўтириши, асосий масалани ҳал қилишда, яъни «Маслова қастдан одам ўлдирмаган» деган эслатмани ёдига ҳам келтирмай доғда қолиши, кейин Масловани оқлаш ҳақида судья, адвокат билан гаплашиб юриши, зодагонлар оиласидаги ҳушсизлиги, князь қизи Миссининг сўзларини ҳам ёқтирмаслиги — буларнинг ҳаммаси унинг мураккаб психологик ҳолатини тўғри очиб беради.

Фильмда судьядан тортиб, тили чучук котибгача, аҳмоқ прокурордан тортиб, сатанг қўшмачи Китаевагача, асосий жиноятчи Бочкова билан Картинкингача ҳаммаси Толстой тасвирлагандек аниқ талқин қилинган. Суд лавҳалари, маслаҳатчиларнинг бошни айлантиргудек қизғин баҳслари, черковдаги пасха ибодати зўр маҳорат билан суратга олинган. Бунда режиссёрнинг ва хусусан операторнинг усталиги сезилиб турибди.

Асардаги салбий образлар асло карикатура эмас, балки жуда катта қабоҳатлари билан ўзларини ўзлари фош қилувчи реал шахслар сифатида гавдаланади.

Фильмнинг биринчи серияси роман биринчи қисмидаги воқеаларни ўз ичига олган. Биз Катюша турма камерасида ҳозиргина чиқарилган адолатсиз ҳукмдан эзилиб, йиғлаб ётган пайтида, Нехлюдов эса у билан учрашиш, унинг қисматини енгиллатиш, ҳатто унга уйланиш фикрида ҳаракат қилиб юрган пайтида улар билан хайрлашамиз. Фильмнинг ҳозир суратга олинаётган иккинчи сериясида Нехлюдовнинг ва Масловани нг чинакам тирилиши, бирбирига етишиш учун узоқ кураши, кўп ғовларга дуч келиши каби воқеалар бўлиши керак. Бу янги фильмни зўр қизиқиш билан кутамиз.

Маҳмуд ЯҲЁЕВ.

ТОШКЕНТНИНГ томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/I да эрталаб **Маскарад**, 11/I да кечқурун **Трубадур**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/I да эрталаб **Оқпадар**, кечқурун **Ҳамза**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Циркда арча»**. РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Ю. В. Дуров** қатнашади. Томошалар кундуз соат 12-3 ва кеч 7 яримда бошланади.

КИНО

Янги Гулливер — «ВАТАН» (эрталаб соат 10-20 минутда).

Шовқин-суронли кун — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Достигаев ва бошқалар — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Алекса Довбуш — НАВОИЙ номли, «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Тирилиш (I-серия) — «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Қалъа сири — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 9 яримда), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10 ва 11-45 минутда).

Биринчи имтиҳон (эрталаб соат 10 да), **Боғанч** (эрталаб 11 ва кундуз 12 да) — «СПУТНИК».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

12, 13 январда

ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

концертлари

Ансамблдан: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Меҳри Абдуллаева, Дилором Шерова**, солистлар **Холисхон Қодирова, Манзура Мўминова, Равшан Мўминова, Роҳат Маннонова, Акбар Мўминов, Тоштемир Шарипов, Сайфитдин Йўлдошев, Болта Шарипов**, филармониядан: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова, Эргаш Шукруллаев, Карим Алиев**, Жаҳон ёшлар фестивали лауреати **Фозил Харротов**, солистлар **Ғафур Азимов, Раббим Ҳамдамов, Ғафур Иноғомовлар** қатнашади.

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“
4-БЕТ, 10 ЯНВАРЬ, 1961 ЙИЛ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ:

Тошкент, «Правда Востока» кўчаси 26. РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали: Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 00430 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б. 1507.